

Eckart Leiser: “Els mitjans de comunicació a Espanya formen per a mi un element crucial del desastre de la política i de l'estat de dret”

written by Mercè Feliu | 19 d'abril de 2022

Puede leer la entrevista en castellano [aquí](#).

Eckart Leiser (Alemanya, 1943), periodista i psicòleg. Professor universitari a la Universitat Lliure de Berlín, i professor visitant de nombroses universitats (Madrid, Saragossa, Mèxic D.F., Viena, Buenos Aires, etc.). És autor de [diversos llibres i articles vinculats](#) a les matemàtiques, l'epistemologia, l'antropologia i la psicoanàlisi. Sobre el procés independentista publica [“Mi querida España” \(Grup Editorial Letrame, 2021\)](#), on presenta una selecció dels seus articles periodístics publicats sobre el procés independentista als mitjans alemanys, especialment al setmanari “Der Freitag”, durant els anys 2017 a 2021.

El subtítol del llibre [Mi querida España](#) és una “Crónica de una desilusión desde la perspectiva de un periodista alemán”.

A quina imatge esvaïda fa referència?

[Eckart Leiser] En part a una imatge idealitzada d'un alemany fart de la persecució política al país. Però també es refereix a algunes facetes d'aquells anys marcats encara per la moguda. Tot això va contrastar amb la situació a Alemanya de llavors, que, caigut el mur de Berlín, va celebrar la “reconquesta” de l'Alemanya “comunista”, amb la gent crítica acorralada.

A la introducció del llibre comenta que l'ambient polític asfixiant a Espanya i la cacofonia a les tertúlies periodístiques el porten a escriure sobre la situació política de l'Estat espanyol. Què opina sobre el paper que exerceixen els mitjans de comunicació durant el procés independentista català?

Els mitjans de comunicació a Espanya formen per a mi un element crucial del desastre de la política i de l'estat de dret. L'encarnació d'un periodisme vergonyós és una figura com Eduardo Inda, present a moltes tertúlies dels anys del procés. Aquí he de defensar Alemanya, on això seria impensable. Però n'hi ha molts més exemples. Després de la sentència del judici del procés vaig preguntar en un correu a més de deu diaris per què seguien anomenant "colpistes" els condemnats (cosa que encara fan avui), ja que la sentència al final descarta un "cop d'estat" i es conforma amb el "delicte" de la "rebel·lió". Cap resposta. Fins i tot *El País*, en els primers anys de la meua estada a Espanya era un diari respectable, no feia altra cosa que "remugar" la línia "oficialista", suprimint veus crítiques des d'Europa i el món.

Molts dels articles del llibre fan recurrència a la politització de la justícia, i com aquesta ha estat utilitzada per frenar i reprimir el moviment independentista. Esperava que fos diferent? El va sorprendre l'agressivitat de l'Estat espanyol davant del dret d'autodeterminació, reconegut a la Carta de les Nacions Unides, 1945, i que a Catalunya es vol exercir per la via democràtica?

Ja vaig tenir els meus dubtes abans del judici del procés. Ja el meu primer article al llibre de l'any 2017 porta el títol: *Espanya: democràcia de baixa intensitat*. Però encara més: Politització de la justícia a Espanya significa que el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional i el Tribunal Constitucional no només estaven al servei d'un govern de la dreta, sinó que un jutge com Pablo Llarena es va fer protagonista d'una estratègia política pròpia.

També dedica en el llibre diversos articles al judici a activistes i líders polítics. Opina que va ser adequada la defensa dels independentistes davant del que semblava la representació pública d'un escarni per humiliar tot un poble?

No vull valorar l'estratègia dels acusats i els advocats. Però crec que des de la perspectiva internacional la invocació dels acusats als principis bàsics de l'estat de dret en una democràcia i l'apel·lació al sentit comú transmès pels mitjans internacionals servien per generar dubtes fora d'Espanya (per exemple, l'abisme entre l'argumentari mecanitzat dels fiscals i el discurs d'Andreu Van den Eynde). Un exemple és la justícia belga. I l'opinió pública a Alemanya és molt lluny de percebre el que fa la justícia espanyola com un "escarni per humiliar tot un poble".

Situant-nos a Catalunya, com veieu la continuïtat del procés independentista, considerant que alguns dels partits polítics independentistes clarament han apostat per una taula de diàleg que sembla no donar fruits, i la repressió per part de la mateixa Generalitat d'activistes independentistes que van sortir al carrer a protestar contra la sentència del judici?

Crec que els "governos" del procés estan ficats en uns conflictes irresolubles i no estic en condicions de donar-los consells. D'altra banda, per mi una condició mínima perquè prosperi el procés independentista és "un augment del nombre de seguidors des del 50% actual fins a almenys el 70" (pàg. 106 del meu llibre).

A Alemanya, país que vostè coneix bé, creu que la inversió del relat del que va passar durant la tardor de 2017, que no hi va haver violència policial, malgrat les imatges i vídeos, i que s'està intentant imposar des de l'Estat espanyol, està quallant, o el tema català ja no interessa?

Malauradament —i d'això parlo en força articles— a Alemanya hi ha una cobertura molt superficial i moltes vegades torçada del que passa a Espanya. Els meus articles i els mitjans on surten són atípics. Espanya per a molts alemanys continua sent

Mallorca, les platges, la sangria i la paella. I Catalunya en concret, la Costa Brava.

I ja per acabar, ha trobat dificultats per publicar aquest llibre a Espanya, què creu que pot indicar?

A Espanya hi ha poca cultura d'una crítica del que passa a l'espai públic (la *res pública*, el fons d'una "república"). Hi ha un "esperit cívic" molt rudimentari. I si la crítica ve de fora, d'un estranger, entren en acció els reflexos patriòtics, com si algú volgués embrutar l'esplendor del gran imperi, la Corona d'Espanya. Més enllà d'aquest reflex freqüent, hi havia editorials que van desqualificar les meves valoracions frontalment. Es van indignar fins i tot que titllés Vox com un partit feixista i el franquisme, com un règim feixista.

Moltes gràcies pel seu temps. Continuarà escrivint sobre el que passa a Catalunya?

Segurament quan passi alguna cosa rellevant. Des de l'elaboració d'aquest llibre, han sortit deu articles més. I suposo que una anul·lació –més que probable– de les sentències del procés per part del Tribunal Europeu de Drets Humans a Alemanya, sí que tindrà força repercussió. I moltes gràcies pel vostre interès.